

SOS Racisme
Nørre Allé 7
2200 København N
sos@sosracisme.dk
www.sosracisme.dk

SOS Racisme

Høringssvar fra SOS Racisme om Ændring af reglerne for frakendelse af fremmedkrigeres statsborgerskab.

D. 21. oktober 2019

Til Udlændinge- og Integrationsministeriet
att. adp2@uim.dk; nhl@uim.dk

SOS Racisme takker for tilsendelsen af lovforslaget om: Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om dansk indfødsret og udlændingeloven (Ændring af reglerne for frakendelse af fremmedkrigeres statsborgerskab) med frist 21. oktober kl. 12.

Vi skal dog beklage den korte svarfrist på 1 uge.

Umiddelbart ser forslaget ud til at indeholde bestemmelser, der er betænkelige for retssikkerheden for personer, der har været fremmedkrigere i Syrien, eller som i det hele taget har været udrejst til Syrien i de seneste år. Vi har gengivet nogle vigtige punkter neden for.

1. Frakendelse af dansk statsborgerskab for personer, der i forvejen har dobbelt statsborgerskab

SOS Racisme er enige i, at disse personer hvis de i forvejen har dobbelt statsborgerskab, ikke officielt bliver statsløse.

- Men hvis de reelt ikke kan søge til deres andet land pga. risiko for forfølgelse, for at blive dræbt, for tortur, inhuman og nedværdigende behandling eller pga. risiko for dødsstraf, har de reelt ikke nogen form for statslig beskyttelse, og kan reelt ikke bruge deres statsborgerskab i dette land pga. de store risici, det vil medføre for dem. Derfor kan frakendelse af statsborgerskab medføre, at der reelt ikke er nogen stat, hvis beskyttelse de kan søge, eller som de kan opholde sig i.

- Fratagelse af statsborgerskab er noget andet end tildeling af det. Alligevel refereres der mange gange i lovforslaget til pkt. 24 - 26 i UNHCR's guidelines on statelessness - fx på side 16 i lovforslaget: "Det fremgår af pkt. 24-26 i UNHCR's guidelines on statelessness no. 4 vedrørende tildeling af statsborgerskab til statsløse, at en stat ikke er forpligtet til at tildele statsborgerskab til en statsløs, hvis den pågældende kan opnå et andet statsborgerskab ved blot at lade sig registrere i det pågældende land."

Samtidig fortolker man i lovforslaget - efter vores opfattelse - en sætning fra et ekspertmøde arrangeret af UNHCR vedr. tab eller fratagelse af statsborgerskab efter nævnte vejledning - modsat af, hvad der står:

"Endvidere fremgår følgende af pkt. 5 i summary conclusions fra et Expert Meeting arrangeret af UNHCR i 2013 om "Interpreting the 1961 Statelessness Convention and Avoiding Statelessness resulting from Loss and Deprivation of Nationality" om, hvornår en person er statsløs:

"Where the 1961 Convention requires that a person shall not lose or be deprived of nationality if this would render him or her stateless, States are required to examine whether the person possesses another nationality at the time of loss or deprivation, **not whether they could acquire a nationality at some future date.**"

SOS Racisme mener ligesom UNHCR, at personer, der udelukkende har ét statsborgerskab, ikke vil kunne frakendes det, med mindre de på tidspunktet for en frakendelse har et andet statsborgerskab.

2. Frakendelse af dansk statsborgerskab er forbundet med vilkårlighed og ringe retssikkerhed.

På den ene side mener SOS Racisme, at det er legitimt og meget vigtigt at beskytte Danmark mod terror. På den anden side tænker vi, at så længe folk er danske statsborgere, har Danmark en forpligtelse over for dem, bl.a. til at sikre deres retssikkerhed.

Administrativ fratagelse af statsborgerskab mens de opholder sig i udlandet og måske ikke engang har mulighed for at få at vide, at de har mistet deres danske statsborgerskab, er uantageligt, og reelt er proceduren ment at skulle fratage dem muligheden for at komme tilbage til Danmark, hvor der vel vil blive indledt en retssag mod dem. De har kun 4 uger til at anke en sådan beslutning, og de 4 uger kan meget vel være gået uden de har haft nogen chance for at vende tilbage til Danmark, endsiges for at blive informeret om afgørelsen og om den videre eventuelle procedure.

3. Lovforslaget har tilbagevirkende kraft

Efter 5. maj 1945 gennemførte Danmark lovgivning med genindførelse af dødsstraf med tilbagevirkende kraft for landsforrædderi. Af 108 dødsdømte blev 46 henrettet, resten blev benådet eller deres dom blev ikke bekræftet af Højesteret.

På samme måde vil man med det aktuelle lovforslag med tilbagevirkende kraft indføre tab af dansk statsborgerskab, som reelt vil fungere som en meget alvorlig tillægsstraf.

Selvom fratagelse af dansk statsborgerskab er mindre definitivt end en dødsdom, og selv om jurister i det aktuelle lovforslag har skrevet, at de ikke anser det for en straf, vil det for de berørte blive betragtet som en meget alvorlig straf, som yderligere har en række konsekvenser, bl.a. at de (allerfleste) formentlig ikke får mulighed for et reelt forsvar i Danmark, og ikke får lov at se deres familie i Danmark mere. De vil desuden formentlig resten af deres liv være terrormistænkte, og af den grund formentlig udelukket fra at rejse lovligt i mange lande og være udelukket fra mange stillinger. Ringe muligheder for arbejde kan være med til at fastholde dem som IS-styrker, eller anden form for væbnede styrker eller terrorister i andre lande.

4. Beskyttelse mod terror i Danmark

Hvad angår at beskytte befolkningen i Danmark mod terror, er der mange andre muligheder, der formentlig vil være vigtigere for at forebygge terror, end at forhindre hjemreisen for disse danske statsborgere, som er mennesker, ligesom vi andre.

De vigtigste tiltag for at forebygge terror vil formentlig være:

- at frafalde Danmarks såkaldt aktivistiske udenrigspolitik, hvor Danmark de senere år har involveret sig i mange krige langt væk fra Danmark, ofte krige, Danmark reelt ikke har haft noget overblik over, i Irak-krigen endda mod FN's vilje og tilladelse. Krigene og den danske deltagelse har fremfor at bidrage til fred, foreløbig først og fremmest resulteret i langvarige, udbredte borgerkrige med mange forskellige aktører, yderst skrøbelige stater, store flygtningestrømme, ødelæggelser af infrastruktur, statsopbyggelse, uddannelsesinstitutioner, byer og landområder, og tab af menneskeliv for såvel mange civile som mange bevæbnede styrker. Selv om mange krige officielt har gået under betegnelsen "War against Terror", har krigene netop medført og styrket både nationale og internationale store terrornetværk som al-Quada og IS, begge netværk breder sig for tiden.

- at inkludere alle dem, der bor i Danmark, i det danske velfærdssamfund, med respekt for menneskerettighederne, for retsstaten, og med respekt og solidaritet mellem borgerne, og med inddragelse af flest mulige som danske statsborgere, så at de er fuldgældigt med i demokratiet og ikke diskrimineres.

- at arbejde for, at Danmark bliver et samfund med tolerance over for de mennesker, der bebor det uanset tro, race, kultur, nationalitet, sprog og herkomst.

- at retsforfølge dem, der skjult eller åbenlyst overtræder dansk lovgivning vedr. ligebehandling og racisme, fremfor som nu at muliggøre deres propagandavirkosomhed gennem massive politiofbud. Vi har tidligere oplevet at karikaturkrisen med Muhamed-tegningerne resulterede i boykot, vold og terror mod Danmark og med bestemte danskere, samt nedbrænding af danske ambassader i enkelte lande. En vigtig fejl var at den daværende statsminister ikke gik i dialog med ambassadører fra islamiske lande, ikke primært fik undersøgt om forholdet overtrådte dansk lovgivning om racisme og blasfemi og ikke tog den internationale kritik alvorligt.

På samme måde frygter vi, at de meget hyppige aktuelle seancer/demonstrationer, hvor den allerede racismedømte Rasmus Paludan, afbrænder koraner og forhåner profeten Muhamed og muslimer og folk med anden hud- eller hårfarve, med støtte af massivt politiofbud, og opfordrer til at få "fjenderne", dvs. muslimer ud af Danmark. Han får filmet og vist sin racistiske og blasfemiske optræden på Youtube, og udsætter dermed Danmark for en stor terrortrussel fra islamister.

- at få øje på psykisk syge, traumatiserede og ustabile mænd, i radikaliserede, ekstremistiske organisationer og miljøer, og forsøge at få dem i behandling og i exit fra det radikaliserede miljø.

- at give tilbagevendte radikaliserede fra fremmed krigstjeneste en retfærdig retssag og forsøge at få dem til at komme ud af radikaliseringen og ind i et fredeligt virke i samfundet, (i den aktuelle lovgivning er de på en form for tålt ophold af uvis længde i lejre sammen med udviste udlændinge, det bidrager ikke til exit af radikalisering).

5. Andre bemærkninger

Uanset hvad, befinder der sig personer såvel med dansk som med dobbelt statsborgerskab i Syrien, inkl. i det område af Syrien, der indtil for en uge siden var domineret af kurdiske styrker.

Der er både tale om:

- personer, som har kæmpet sammen med kurderne, eller som civile har forsøgt at opbygge et kurdisk administrativt selvstyrende område, Rojava,
- og personer, som har deltaget på islamisk stats side i borgerkrigen for at opbygge en islamistisk stat,
- og andre personer og pårørende i islamisk stat.

Reelt er det kun den gruppe, der har deltaget i islamisk stats militære aktioner/terroraktioner, der kan siges at have kæmpet imod de danske soldater. Men samtidig er allerede to danske statsborgere dømt til ½ års fængsel for at have deltaget i krigen på den kurdiske side – og altså reelt have været allierede med Danmark i kamp mod islamisk stat. De er udelukkende straffet fordi de har indrejst til Syrien på et tidspunkt hvor det var strafbart. Det aktuelle lovforslag ses heller ikke at skelne mellem personer i allieret og modsat tjeneste, idet dog officielt udsendte i væbnede styrker er undtaget.

Efter Tyrkiets besættelse af det kurdiske område og andre områder langs grænsen til Tyrkiet, er mange civile som militære i IS formentlig allerede flygtet – eller får mulighed for at flygte under den aktuelle korte våbenhvile. Uanset at nogle af dem er rejst til Syrien på et tidspunkt hvor det var ulovligt og

strafbart, bør de som andre have en chance for en retfærdig proces ved en dansk domstol, og ikke udelukkes herfra ved den foreslåede ordning. Derfor er vi imod en administrativ fratagelse af deres danske statsborgerskab, som vi finder forkert og uretfærdig. Vi finder det desuden meget problematisk, at såfremt man ikke kan finde belastende ting om dem, vil man alligevel kunne fratage dem deres danske statsborgerskab, uden de har begået bestemte foruddefinerede handlinger.

Konklusion

Selv om der i lovforslaget står, at det at have befundet sig i Syrien, inden det blev forbudt, alene ikke er nok til, at man mister dansk statsborgerskab, synes vi at retssikkerheden fortsat er skrøbelig og uklar, og mener, at forslaget ikke bør gennemføres.

Venlig hilsen,

Anne Nielsen, næstformand

SOS Racisme

Udlændinge- og Integrationsministeriet
Styrelsen for Arbejdsmarked og rekruttering
Mail: adp2@uim.dk; nhl@uim.dk.

København, 21.10.2019

Red Barnets bemærkninger til forslag om frakendelse af fremmedkrigeres statsborgerskab

Red Barnet takker for muligheden for at afgive høringssvar til regeringens forslag om at ændre reglerne for frakendelse af fremmedkrigeres statsborgerskab. Red Barnets anliggende er børns rettigheder. Derfor fokuserer vores bemærkninger dels på børn under 18 år, som kan være omfattet af lovforslaget, fordi de selv anses for at have udvist en handlemåde, der er til skade for landets vitale interesser. Og dels på hvorvidt lovgivningen har afsmittende effekt på de såkaldte fremmedkrigeres børn.

Red Barnet har gennem lang tid på det kraftigste opfordret regeringen til at hente børn med dansk tilhørsforhold og deres familier hjem til Danmark fra det nordøstlige Syrien¹.

Børnene har ikke valgt at tage til Syrien eller blive født der; de er ofre for deres forældres handlinger. De har været vidner til ekstremt grov vold og er i overhængende fare for udnyttelse og overgreb. De bliver svækket for hver dag, der går, fordi de blandt andet mangler lægehjælp. Forholdene i lejrene er ikke alene umenneskelige. De øger også risikoen for radikalisering.

Red Barnet er en af de få organisationer, som arbejder i de områder af lejrene, hvor udenlandske kvinder og børn opholder sig - herunder de danske. Vores kolleger kæmper hver dag for at give børnene et trygt sted at være. Vi uddeler for eksempel mad, yder psykosocial støtte og henviser alvorligt syge børn og gravide kvinder til behandling. Men der er slet ikke ressourcer nok til at dække de massive humanitære behov i lejrene.

Som følge af de tyrkiske militære handlinger inde i Syrien og den syriske regerings nye rolle står vi i en skærpet humanitær situation, hvor det er mere presserende end nogensinde, at Danmark sammen med andre lande henter deres børn hjem, mens det stadig er muligt. Sikkerhedsbilledet ændrer sig nærmest dag for dag, og det arbejde som de internationale organisationer fortsat leverer - også i lejrene - risikerer at blive lukket ned².

Det er i den kontekst, at Red Barnet har fig. kommentarer til forslaget:
Red Barnet mener ikke, at personer under 18 år bør omfattes af lovforslaget

Det fremgår af lovudkastet, at personens alder – herunder særligt hvis der er tale om en mindreårig – kan have betydning, når der skal foretages en konkret proportionalitetsafvejning af frakendelsens betydning for den pågældende sammenholdt med handlemådens grovhed. Red Barnet minder regeringen om, at børn er mindre skyldige end voksne, fordi de fortsat er under psykologisk udvikling og derfor adskiller sig fra voksne³, og at børn er ofre, *netop* fordi de er blevet rekrutteret til en militær aktion.⁴ Red Barnet anbefaler derfor på det kraftigste, at regeringen lader hensynet til barnets tarv komme i første række (Børnekonvention art.3), så børn ikke administrativt kan frakendes statsborgerskab og underlægges de retssikkerhedsmæssige problemstillinger, som en administrativ frakendelse medfører.

Red Barnet mener ikke, at bemærkningerne til lovforslaget i tilstrækkelig grad belyser lovforslagets konsekvenser for børn af såkaldte fremmedkrigere.

¹ Red Barnet har særligt peget på, at mødre skal med, fordi mødre er børnenes nærmeste omsorgsgivere i mange af sagerne.

² Red Barnet står bl.a. for at drive centre for uledsagede og forældreløse børn.

³ FN's Børnekomité, General comment No. 24 (2019) on children's rights in the child justice system, 2019

⁴ FN's Børnekomité, Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on Involvement of Children in Armed Conflicts (Art. 4).

Ifølge tal fra Politiken er der omkring 40 børn af danske statsborgere, der opholder sig i konfliktområdet i det nordøstlige Syrien⁵. Det fremgår ikke af lovforslaget, hvor mange børn – om nogen - der har forældre med dobbelt statsborgerskab.

Red Barnet mener overordnet, at konsekvenserne for børns rettigheder bør fremgå af bemærkningerne til lovforslaget⁶.

Red Barnet opfordrer til, at det blandt andet belyses:

- hvor mange personer der forventes at være omfattet af lovforslaget, og hvor mange af dem, der har børn, der vil blive påvirket af forslaget?
- hvilke konsekvenser det kan have for børnenes rettigheder – også i praksis - hvis deres forældre får frataget dansk statsborgerskab?
 - Vil børnene risikere, at deres forældre nægtes adgang, hvis de ankommer til landet med en forælder, der har fået frataget statsborgerskab? Det bør belyses, hvorvidt forældre, der er børnenes primære omsorgsgivere, har en afledt ret til ophold med deres børn her i landet grundet børnenes danske statsborgerskab.
 - Hvordan vil forældre, der har fået frataget dansk statsborgerskab kunne ledsage deres børn til Danmark? Vil børnene kunne blive fanget i en situation, hvor de i praksis ikke kan komme til Danmark, medmindre de rejser illegalt - alene eller sammen med deres forælder? I så fald ved vi, hvilke risici det medfører for udnyttelse og overgreb.
- Endelig mener Red Barnet, det bør belyses grundigere, hvilken personkreds der vil være omfattet af § 8b, stk. 3. Vil sympatisører (som ikke direkte har udøvet krigshandlinger) være omfattet af lovforslaget?

Red Barnet frygter, at konsekvensen af lovforslaget vil være, at mulighederne for at komme til Danmark og rehabiliteres her svækkes markant for de børn, hvis forældre er omfattet af lovforslaget.

Børnene har ingen skyld i deres forældres handlinger. I alle mulige andre sammenhænge agerer vi som land ud fra det princip, at alle børn er lige; at børn aldrig skal stå til ansvar for, hvem deres forældre er, eller hvad forældrene måtte have foretaget sig af kriminelle handlinger.

Det skal også gælde for de børn, der lige nu lider i de syriske lejre og i de omkringliggende områder, og hvis forældre måtte have begået handlinger, der har skadet Danmarks vitale interesser.

Red Barnet frygter, at børn, der selv er danske statsborgere, med den foreslåede lovændring vil få langt sværere ved at komme til Danmark alene – eller sammen med deres forældre. Og dermed vil de ikke kunne få den beskyttelse og rehabilitering i Danmark, de som børn har ret til.

Vi finder det yderst beklageligt, at forslaget hastes igennem med en høringsfrist på seks dage til at belyse og kvalificere forslaget, der kan have vidtrækkende konsekvenser. Derfor tager Red Barnet forbehold for eventuelle yderligere kommentarer.

Spørgsmål til høringssvaret kan rettes til politisk chefkonsulent Inger Backer Neufeld (3524 8539/ in@red-barnet.dk).

Med venlig hilsen

Johanne Schmidt-Nielsen

Generalsekretær

⁵ <https://politiken.dk/udland/art7410891/Tal-fra-Justitsministeriet-afsl%C3%B8rer-meget-st%C3%B8rre-omfang-30-b%C3%B8rn-med-dansk-tilknytning-sidder-i-lejre-i-Syrien>

⁶ Se bl a. FN's Børnekomité, General comment No. 14 (2013) on the right of the child to have his or her best interests taken as a primary consideration (art. 3, para. 1), 2013. CRC/C/GC/14 (IA6(c))